

MLADÝ SVĚT SPECIÁL

1. Čeká nás největší přehlídka české hudby všech dob

29.02.2024 Mladý svět Speciál - Jan Januš,
strana: 14 rubrika: Aleš Březina

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: divadla (2); moravskoslezského (2); Národního (2); Ostravě (2); divadlo; moravskoslezské; Národní

"Letošní velké výročí Bedřicha Smetany se nám podařilo uchopit komplexněji a možná méně nahodile než v uplynulých desetiletích," říká kreativní ředitel projektu Smetana200 Aleš Březina. Na co všechno se tedy můžeme při letošní obrovské oslavě české hudby těšit? A jak máme k Smetanovi v současnosti přistupovat? Proč si vlastně máme jeho odkaz takto velkolepě připomínat a jak to, že ho většina z nás stále vnímá jako prvního z českých skladatelů? Nebo čím je Smetana inspirativní pro moderní hudbu? To všechno jsme s Alešem Březinou, jinak také respektovaným muzikologem, ředitelem Institutu Bohuslava Martinů a skladatelem, z jehož pera pochází třeba hudba k filmům Knoflíkáři, Musíme si pomáhat nebo Obsluhoval jsem anglického krále, probrali.

* Co nás letos v souvislost s Rokem české hudby a 200. výročím narození Bedřicha Smetany vlastně čeká?

Asi největší přehlídka české hudby u nás i v zahraničí v dějinách Československa i České republiky. Rok české hudby se tentokrát podařilo začít připravovat s větším předstihem, než tomu bylo v minulosti. A také dříve než v jiných letech ministr kultury garantoval, že celá ta práce bude korunována velkou podporou v rámci možností jeho ministerstva. Letošní velké výročí Bedřicha Smetany se nám tak podařilo uchopit komplexněji a možná méně nahodile než v uplynulých desetiletích.

* Můžete nám prosím připomenout, jak vlastně Roky české hudby a konkrétně smetanovská výročí v minulosti vypadala?

Rok české hudby je akcí, jež vznikla z oslav 100. výročí narozenin Bedřicha Smetany v roce 1924. Tehdy šlo jednak o skvělou příležitost tohoto zakladatele české hudby oslavit a jednak to byla výborná možnost prezentace tehdejšího mladého Československa, existujícího šest let, a to směrem dovnitř i ven. Ukázat, kdo vlastně jsme. Pozornost se už tehdy upřela nejen na hudbu Bedřicha Smetany, ale rovněž na hudbu soudobou. Stát se tehdy prezentoval jako moderní, jako někdo, kdo má co říci i dnes, tedy v roce 1924. Tyto oslavy zanechaly hlubokou stopu, dlouho se ale nic dalšího nedělalo. Další příležitostí pro uspořádání něčeho podobného bylo v roce 1954 50. výročí úmrtí Antonína Dvořáka. Tehdy už to začínalo vypadat, že by se podobné akce mohly konat periodicky. K další z nich ale došlo až v roce 1974, kdy se uskutečnil první Rok české hudby, přímo s tímto názvem. Ta akce měla mnoho pozitivních stránek, zároveň ale šlo o sebepropagaci tehdejšího režimu, který chtěl navenek ukázat, jak jsme kulturní republika. V roce 1984 se uskutečnil další Rok české hudby, myslím zatím nejvydařenější. Byl opravdu unikátní, zaznělo tam několik kompletních nastudování oper Bedřicha Smetany a další hudba. Roku 1994 docházelo k takovým zmatkům a pochybám, zda to není nějaká přežitá proČeká režimní záležitost, že se žádný Rok české hudby nakonec nekonal. Vyšlo ale najevo, že je to fatální chyba, podařilo se totiž vytvořit značku, která ve světě rezonuje. V roce 2004 a 2014 tak Roky české hudby opět proběhly, byly ale poznamenány určitým chaosem. Rok 2024 nám tak nabízí velkou šanci vrátit se k tomu nejlepšímu.

* Jak jste se k Roku české hudby a projektu Smetana200 dostal vy osobně?

Asi v roce 2017 nebo 2018 mě oslovily město Litomyšl a festival Smetanova Litomyšl s tím, jestli bych nechtěl Rok české hudby a projekt Smetana 200 na rok 2024 připravovat. Zaujal je totiž můj projekt Martinů revisited, který jsem připravil k 50. výročí Bohuslava Martinů na sezónu 2009/2010 a který zaznamenal velký mezinárodní ohlas. Podařilo se nám sestavit výborný tým, který báječně funguje a díky předstihu, který jsem zmínil, jsme měli šanci dopředu jednat s divadly, orchestry i se zahraničními institucemi. A to se teď projevuje, všichni mají dlouhodobě připravené projekty. Zásluhy si ale mnohdy ani nemůžeme přisvojovat my, například **Národní divadlo moravskoslezské** a jeho ředitel Jiří Nekvasil si už asi před 10 lety naplánovali, že v roce 2024 představí inscenace všech Smetanových oper, což také udělají a udělali by to i bez jakékoliv další podpory. Tenhle přístup je ale spíše ojedinělý, instituce bývají při plánování opatrnější. Ale i tak, když vláda na návrh ministerstva kultury odsouhlasila na letošní Rok české hudby příspěvek ve výši 200 milionů korun, což je v současné situaci něco mimořádného a máme z toho velkou radost, byli všichni připravení. A jsem moc rád, že vzhledem k tomu, jak byly nastaveny podmínky na přerozdělení grantů, mohla se o ně ucházet prakticky jakákoliv iniciativa.

* Předpokládám, že i díky tomu je program Roku české hudby a Smetany200 tak různorodý...

Od začátku jsme chtěli, aby to byl opravdu Rok české hudby a ne pouze Rok české klasické hudby. Říkat, že hudba je jen Smetana a spol. a alternativní scéna je jen pěna dní považuji za doufám již přežitě chápání. Většina hudebníků navíc ráda poslouchá jak klasickou, tak populární hudbu. Druhým cílem bylo co nejvíce vtáhnout do našich plánů amatéry, ale ty od slova "amare", milovat, ne ve smyslu neumětely. Podařilo se tak připravit jednak projekt Proč bychom si netančili, ze kterého mám speciální radost. Zaměřuje se na Smetanu jako na tanečnicka a na tvůrce, který etabloval polku v klasické hudbě. Do soutěže, která si na Smetanovy polky vyžádala moderní choreografie, se přihlásilo 100 souborů z celé republiky, 11. května pak bude finále v pražské Arše. Pro tuto

soutěž jsme také iniciovali vznik cover verzí Smetanových skladeb, protože si myslím, že největším dokladem úspěchu skladatele je, když je intenzivně vykrádán. A cover verze je velmi inteligentní forma, jak aktualizovat odkaz určitých autorů. Nových verzí Smetanových polek jsme nakonec dostali pět, jedna je lepší než druhá, a můžete si je poslechnout na webových stránkách Smetana200. Ukazují, jak se dá se Smetanovou hudbou zcela soudobě pracovat. Do celého projektu se nám ale podařilo vtáhnout rovněž školy, které se zabývají Smetanou i Národním obrozením, ale také vědecké instituce. Jedna konference se už uskutečnila, druhá ještě proběhne v září v Olomouci. Ta první byla na téma Smetana a evropská opera, protože ve světě je stále vnímán jako autor jen jedné opery a zbývajících sedm není známo, naším cílem tak bylo ukázat provázanost Smetany s evropským operním světem a úroveň jeho dalších oper. Ta druhá se jmenuje Bedřich Smetana a národní uvědomění a pořádá ji Národní muzeum Praha ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci. Prší na nás přihlášky z celého světa, třeba včera přišla jedna z Kanady, kde chystají tři české opery od Smetany, Dvořáka a Janáčka s klavírem, ale v češtině. Naplňuje mě velkou radostí, že Rok české hudby 2024 není to pyramidální projektem fungujícím shora, ve kterém to, co neprojde přes ústředí, není. Naopak, jde o pyramidální projekt zdola, od široké amatérské a regionální základny až po špičkové akce mezinárodní úrovně.

* Čím to je, že je teď o Smetanu takový zájem? Protože když tu otázku ještě rozšířím, kdybych měl jmenovat jen jednoho českého skladatele, řekl bych Smetanu. Proč vlastně?

Je to především kvalitou jeho hudby, která je strhující a obrovsky inspirativní. Také obecnou známostí jeho nejdůležitějších hitů, v České republice myslím neexistuje prakticky nikdo, kdo by neznal "Proč bychom se netěšili". I genialita Sabinova libreta k Prodané nevěstě hraje velkou roli, většina lidí bude znát "znám jednu dívku, ta má dukáty, má dukáty...", i kdyby nevěděla, že je to z Prodané nevěsty. Stalo se to součástí naší DNA. Vltavu pozná na světě asi každý, kdo má sluch a hodně lidí ji dokáže i lokalizovat. Že je od Bedřicha Smetany, českého skladatele. Druhou věcí je pak Smetanův životní příběh. V druhé polovině 19. století se rozhodne zaměřit se – a to ještě před skončením tuhého bachovského absolutismu, kdy byl český vlastenecký život úplně v troskách – na vytvoření české národní hudby. To je frajeřina. Šel za tím a udělal to. Dokázal si najít výborné pomocníky. Obrátil se na Franze Liszta, tehdejší obrovskou superstar hudebního světa. Poslal mu svoje skladby a Liszt poznal jeho obří talent. Podporoval ho a doporučil jeho první opusovaný cyklus Šest charakteristických kusů pro klavír k vydání v prestižním Lipském nakladatelství. Navštěvoval ho, zval ho k sobě a představoval ho jiným slavným hudebníkům své doby. Je to jako by se dnes kapela rozhodla, že pošle svou demo nahrávku Rolling Stones a Jagger s Richardsem by se pro ni nadchli a vzali ji jako předkapelu na svůj koncert. Smetana byl naprosto přesvědčený o své hudební výjimečnosti. Ne z nějakého velikášství, ale vnímal věci, které ho napadaly. Zároveň byl jedním z nejlépe hudebně vzdělaných skladatelů své doby, takže také pro jakýkoliv cíl, který si předsevzal, měl odpovídající technické prostředky, tedy to řemeslo. Byl to také velký intelektuál a citový člověk, jeho hudba je tak rovněž velmi citová, což ji také odlišuje od množství dobové produkce. I ta je třeba dobře napsaná, ale když člověk slyší třeba "jsme svoji, jsme svoji", je to vlastně nádherný popový duet. Do určité míry mu pak myslím pomohlo i to, že po jeho smrti jeho příznivci hlásali Smetanovu výjimečnost a všude o ní psali. Někdy to doznalo až lehce znetvořených rysů, tím narážím třeba na Zdeňka Nejedlého, který byl velkým milovníkem Smetanovy hudby a stejně jako mu prospěl, tak mu uškodil. Mnoha generacím ho znechutil jako oficiálního představitele toho jediného správného skládání.

* Přesto má Zdeněk Nejedlý v Litomyšli pořád sochu...

No a u ní je napsáno, že Litomyšli a kultuře obecně stejně tak pomohl, jako uškodil. To je jediný památník, který jsem dosud viděl, který radní nestrhli, ale zároveň k němu napsali komentář zdůrazňující, že to nebyla ani zdaleka jen ryze pozitivní postava.

* Nechci to téma bulvarizovat, ale nepomohla Smetanovi v jeho slávě nakonec i jeho následná hluchota? Nebo to dětské zranění střelným prachem ve tváři, které si s sebou nesl celý život?

O tom zranění se dlouho moc nevědělo, jde až o výsledky antropologického průzkumu profesora Vlčka a docenta Ramby, který jen krátce před svou smrtí stihl dokončit loni vydanou knihu (Osudná hra Bedřicha Smetany s podtitulem Mistrova celoživotní nemoc ve světle moderní medicíny – pozn. red.), v níž doložil souvislost mezi dětským zraněním Bedřicha Smetany v Jindřichově Hradci, poruchou sluchu a také zasažením mozku a šílenstvím posledních týdnů Smetanova života. To tedy myslím takovou roli nehrálo. Ale konflikty, které měl za svého života, určitě roli sehrály. Smetana byl velmi nediplomatický. Byl tak přesvědčený o své výjimečnosti a o svém hudebním přínosu, že si tvořil nepřátele nalevo i napravo. Z jeho původních přátel a příznivců se dokonce nakonec stávali nepřátelé a nepřítelové. Hluchota každopádně fascinuje lidi, protože si neumí představit, že to pro skladatele – stane-li se mu to v době, kdy už je jako skladatel hotový – skoro žádný problém není. Tu hudbu už slyšíte vnitřním hlasem.

* Což asi můžete potvrdit i ze své vlastní skladatelské zkušenosti?

Určitě ano. Nepíšu u klavíru, jen si to u něj ověřuji. Nechci, aby komponovaly prsty, ale hlava. To, že tehdejší hudebníci nevěřili tomu, že hudbu skutečně skládá Smetana a nechávali ji přezkoumávat, mi skutečně hlava nebere. Každý skladatel ví, jakou musíte mít po 50 letech života zvukovou představu. Miluji ale související paradox: teprve hluchota totiž Smetanovi umožnila se na skladbu koncentrovat. Do té doby byl kapelníkem v Prozatímním divadle, dirigoval koncerty a najednou jako hluchý nemohl. Seděl doma a vytvořil naprostou většinu svého zásadního díla. Díky tomu, a říkám opravdu díky a ne kvůli, že byl jako hluchý doma, to dílo vytvořil. Intenzita jeho tvorby od jeho ohluchnutí, to je vodotrysk. To, co z nějšku vypadá, jako neštěstí, tak z hlediska tvorby být vůbec nemusí. Kdyby Smetana neměl poruchu sluchu, byl by dál v Prozatímním divadle a měl by na komponování víkendy a pár večerů, léto...

* Mám přitom pocit, že jsem se to ještě v hudební výchově učil tak, že skládal DOKONCE I jako hluchý...

Přítom skládal HLAVNĚ jako hluchý.

* Říkal jste, že úspěšní skladatelé bývají vykrádáni. Jak je to u Bedřicha Smetany? Je pro současnou hudbu inspirativní?

Pro současnou klasickou hudbu je inspirativní spíše jeho postoj. Jeho sebedůvěra, ochota tvrdě pracovat. Protože ta hudba je přece jen stará 150 let, dnes se o hudbě přemýšlí jinak. A z hlediska harmonie a melodie není možné komponovat moderní a progresivní hudbu tak, aby připomínala Smetanu. Inspirativní je ale třeba, pokud jde o intelektuální úroveň jeho rozpracování symfonických básní, světová hudební literatura nezná nic podobného, jako je cyklus šesti symfonických básní Má vlast. Navzájem provázaných a opěvujících určitý region a jeho zvyky. Naopak populární a filmová hudba, kde se vědomě pracuje s citací, si z něho ale může brát hodně.

* A pro vás osobně? Je Smetanova hudba inspirací třeba pro vaši práci na filmové hudbě?

Když jsem psal pro Jiřího Menzela hudbu do filmu Obsluhoval jsem anglického krále, vysloveně jsme se domluvili – miloval totiž Smetanu, Dvořáka i Martinů nebo francouzskou hudbu 19. století – že při ústřední scéně hostiny habešského císaře zazní citát z Prodané nevěsty. Je tam obnaženě a výrazně, skutečně jako vědomý citát. Zafungovalo to výborně a Jiří Menzel to přijal s velkým nadšením. Ten film běžel všude po světě a diváci si ho i díky tomu někdy lokalizují do České republiky.

* Kdyby žil Bedřich Smetana později, psal by podle vás filmovou hudbu? Myslím, že by psal geniální filmovou hudbu. Každý autor, který umí opery a jevištní tvorbu, musí mít smysl pro dramaturgii. A filmová hudba je minimálně stejně jako o hudbě jako takové o dramaturgickém myšlení – kde se hodí, jakého typu, má být výrazná, nebo nevýrazná... Nejspíš by ho to zajímalo, byl také velký experimentátor. Ostatně o 50 let později zajímala filmová hudba i Martinů, napsal ji pro Mariku nevěrnici Vladislava Vančury. Nevidím důvod, proč by filmová hudba nezajímala Smetanu, byl by v ní úžasný.

* Je filmová hudba pokračováním té klasické?

Ano i ne, záleží na tom, v jaké době. Filmová hudba původně vzešla z opery, k němým filmům se hrály na klavír operní směsky, výňatky z Mozarta, Dvořáka, i Smetana byl v tehdejších kinech oblíbeným autorem. Původně to byla exploatace klasické hudby 19. století, filmová hudba tak ale kvůli tomu začala zastarávat. Ve 30. letech začala k filmům vznikat i populární hudba, písničky. Následně začali pro film psát autoři se zázemím v alternativní a popové hudbě, ale už to nedělali jako sérii písniček. Třeba Karel Svoboda je hraniční, jeho filmová hudba je písničková hudba, Tři oříšky pro Popelku, to jsou i písňové hity. Další autoři šli ale spíše za zvukovostí, třeba Hans Zimmer, Jonny Greenwood a další více pracují se soudobou elektronickou hudbou, kterou ani nedokážete zařadit, hranice se stírají. Když to shrnu, klasická hudba dala filmu tvář, potom film v tomto trochu zkostnatěl a pak se začal namlouvat s pop music. Ale ani u toho nezůstal. Naším nejgeniálnějším filmovým skladatelem všech dob byl Zdeněk Liška a u něj už nejde říct, jestli je to víc vážná hudba, nebo popmusic. Je to prostě hudba. I když se bránil tomu, aby se hrála samostatně. Natolik totiž byla jeho hudba spojena s obrazem. Jen na cédéčku je to takový zvláštní tvar.

* Což je třeba případ Markety Lazarové...

Třeba. Někde je to až příliš expresivní, někde až moc repetitivní, protože obraz to potřebuje. Kdyby Liška psal hudbu pro koncertní sál, rozhodně něco nezopakuje čtyřicetkrát. Když tedy takovito géniové pochopili ducha filmové hudby, vzali si to nejlepší z klasiky i ze soudobé popmusic. To je třeba také případ té fantastické hudby k tomu absolutně nesnesitelnému seriálu Třicet případů majora Zemana. Je to hudba, která ten seriál převyšuje na míle.

* Jak byste popsal svůj přístup ke komponování filmové hudby? Nejsem odborník, ale mám pocit, že vy spíše navazujete na ten klasický styl...

Určitě tomu tak do této doby bylo. Je to moje zázemí, pocházím ze světa klasické hudby. I když můj první film byl paradoxně jiný, to byli Knoflíkáři. Ten snímek mi připomínal francouzskou novou vlnu 60. let a podobně jako v ní jsme využili jazzovou hudbu. Mým druhým filmem bylo Musíme si pomáhat, tam šlo o symfonickou hudbu. A i další nabídky byly podobné. Do některých menších filmů Jana Hřebejka, které mám moc rád, třeba do Kawasakiho růže, jsem napsal hudbu pro komorní ansámbl, třeba jen pro čtyři nástroje. Tam se to blíží, řekněme, tomu lišovskému pojetí hudby. Jiří Menzel po mně vysloveně chtěl symfonickou hudbu, miloval ji. Ale v poslední době se to už u mě posouvá do obecnější roviny, na Slovensku jsme třeba udělali dva filmy s Jurajem Lehotským, v případě filmu Nina je to taková soudobá vážná hudba. Aktuálně se co nejvíce snažím seznámit se soudobou elektronickou hudbou, chtěl bych ji propojit s klasickou hudbou. Přijde mi, že v elektronice se za posledních 15 let odehrála úplná revoluce a je to fascinující. Když se ale vrátím k našemu hlavnímu tématu, teď píšu hudbu do filmu o Bedřichu Smetanovi. Původně jsem byl jen odborným poradcem, režisér Marek Najbrt si ale u mě nakonec objednal i hudbu. A na první související schůzce jsme se domluvili, že to bude právě současná elektronická hudba. Abychom ji výrazně odlišili od Smetanovy hudby, která tam reálně zaznívá. Bude to jeden z mých prvních filmových elektronických pokusů.

* K tomuto rozhovoru jsme se sešli v Institutu Bohuslava Martinů, jehož jste ředitelem. Co tedy Bohuslav Martinů a Bedřich Smetana? Lehce se minuli...

O šest let. Přesně o tolik let jako já s Martinů, narodil jsem se šest let po jeho smrti a Martinů se narodil šest let po Smetanově smrti. Martinů byl každopádně velikým obdivovatelem Smetany, velice ho ctil. V jeho pozůstalosti se našly třeba jeho úpravy fanfár z

Libuše. V raných dílech se se Smetanou, ale také s Dvořákem, vysloveně potkává, je to až takový lehce naivní dialog. Jsou to skladby, které Martinů nijak nepropagoval a nechtěl ani, aby se hrály, byl to výukový materiál. Později se ke Smetanovi několikrát výrazně přihlásil, napsal třeba výborné články o uvedení Prodané nevěsty v Paříži v roce 1928, což byla akce československého státu k jeho 10. výročí. Martinů psal o kvalitě této hudby, ale zároveň o pomýlenosti toho, kdo chtěl se v centru světové avantgardy představovat skladbou tehdy starou téměř 70 let. V tom se vůbec nespletl. Ale ke Smetanovi měl obrovskou úctu a velmi si považoval třeba toho, že když v době druhé světové války emigroval do Spojených států amerických, vyšla po premiéře jeho první symfonie recenze, která se jmenovala "Důstojný dědic Smetany a Dvořáka". Byl k nim vřazen a i když prožil většinu života v zahraničí, byl velmi hrdý na to, že je český skladatel.

* Musím říct, že mě opravdu fascinujete svým přehledem a mírou znalostí. Ale dozvíte se i vy sám, v tomto smetanovském roce o Smetanovi něco nového? Třeba ze související knihy Pavla Kosatíka?

Určitě ano. Pavla jsem oslovil asi před třemi lety s tím, že nám chybí kvalitní smetanovská monografie. On tomu nevěřil, ale když se podíval do literatury, zjistil, že poslední je Holzknichtova monografie ze 70. let a poté vyšla ještě kniha Zdeňka Mahlera, která je z dnes z odborného hlediska nepoužitelná. A tak ho to nesmírně chytlo. A s každou novou kapitolou, kterou mi Pavel posílá k oponentuře, se vlastně dozvídám něco nového. Myslím, že ta knížka bude ve své kategorii hitem. Smetanu dokázal uchopit jako živého, vášnivého, zajímavého a chytrého chlapa. Zrovna nedávno jsem četl kapitolu Smetana a sex. Famózní. O Smetanově nemožnosti fungovat bez citů a bez žen, stranou jakéhokoliv bulváru. Doufám, že tuto knihu pokřtíme v červnu na Smetanově Litomyšli.

* A na závěr, na co se vy v tom letošním smetanovském roce nejvíce těšíte?

Třeba na festival Concentus Moraviae s podtitulem Metamorfózy, který představí na Moravě a poté v dalších evropských zemích během více než 100 koncertů Smetanu v kontextu jeho doby. Jeho hudba tak zazní tak, jak ji poznávali lidé ve Smetanově době, ještě před vynálezem reprodukcí technik. Většina posluchačů neznala třeba Vltavu v její původní orchestrální podobě, ale z úpravy například pro jeden nebo dva klavíry nebo pro smyčcové kvarteto. Bude to fascinující procházka světem konce 19. a začátku 20. století do vynálezu rozhlasu a masového rozšíření gramofonového průmyslu. Velmi se těším i na projekty **Národního divadla moravskoslezského v Ostravě**, protože vidět během devíti dnů chronologicky za sebou všech osm dokončených oper Bedřicha Smetany se mi za mého života už nikdy nepodaří. Nesmírně se těším také na projekty České filharmonie, zejména zakončení Roku české hudby, které proběhne v prosinci v Carnegie Hall v New Yorku. Těším se samozřejmě na Smetanovu Litomyšl, letos bude výjimečná. Také na ten film o Smetanovi, Marek Najbrt ho pojal také jako živého a výjimečného člověka. Bude uveden na podzim. Těším se na vydání všech knih a sborníků. Třeba Institut Bohuslava Martinů připravuje kritické vydání všech libret jevištních děl Bohuslava Martinů, což myslím nastartuje absolutní renesanci jeho jevištních děl, baletů a oper. Tohle všechno jsou věci, na které se těším úplně nejvíce, ale těším se i na všechno ostatní, nechtěl bych opomenout vůbec nic. Chci si to vysloveně užít!

BUDE TO ROK ČESKÉ HUDBY, NE POUZE ROK ČESKÉ KLASICKÉ HUDBY. ŘÍKAT, ŽE HUDBA JE JEN SMETANA A SPOL. A ALTERNATIVNÍ SCÉNA JE JEN PĚNA DNÍ, POVAŽUJI ZA PŘEŽITÉ. V DRUHÉ POLOVINĚ 19. STOLETÍ SE ROZHODNE ZAMĚŘIT SE – A TO JEŠTĚ PŘED SKONČENÍM TUHÉHO BACHOVSKÉHO ABSOLUTISMU, KDY BYL ČESKÝ VLASTENECKÝ ŽIVOT ÚPLNĚ V TROSKÁCH – NA VYTVOŘENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ HUDBY. TO JE FRAJEŘINA. ŠEL ZA TÍM A UDĚLAL TO. Smetanova výročí i Roky české hudby se promítaly pravidelně rovněž na poštovní známky a do filatelie. DÍKY TOMU, A OPRAVDU DÍKY A NE KVŮLI, ŽE BYL SMETANA JAKO HLUCHÝ DOMA, TO DÍLO VYTVOŘIL. INTENZITA JEHO TVORBY OD JEHO OHLUCHNUTÍ, TO JE VODOTRYSK. VELMI SE TĚŠÍM I NA PROJEKTY **NÁRODNÍHO DIVADLA MORAVSKOSLEZSKÉHO V OSTRAVĚ**, PROTOŽE VIDĚT BĚHEM DEVĚTI DNŮ CHRONOLOGICKY ZA SEBOU VŠECH OSM DOKONČENÝCH OPER BEDŘICHA SMETANY SE MI ZA MÉHO ŽIVOTA UŽ NIKDY NEPODAŘÍ.

foto: Petra Hajská, Shutterstock.com

Československo 1934 Československo 1949

rook76 : Shutterstock.com

Československo 1951

Miiisha : Shutterstock.com

Československo 1954

Olga Popova : Shutterstock.com

Československo 1974

Manuel Esteban : Shutterstock.com

Československo 2004

Boris15 : Shutterstock.com

Čeká nás největší přehlídka české hudby všech dob

text: Jan Januš, foto: Petra Hajská, Shutterstock.com

„Letošní velké výročí Bedřicha Smetany se nám podařilo uchopit komplexněji a možná méně nahodile než v uplynulých desetiletích,“ říká kreativní ředitel projektu Smetana200 Aleš Březina. Na co všechno se tedy můžeme při letošní obrovské oslavě české hudby těšit? A jak máme k Smetanovi v současnosti přistupovat? Proč si vlastně máme jeho odkaz takto velkolepě připomínat a jak to, že ho většina z nás stále vnímá jako prvního z českých skladatelů? Nebo čím je Smetana inspirativní pro moderní hudbu? To všechno jsme s Alešem Březinou, jinak také respektovaným muzikologem, ředitelem Institutu Bohuslava Martinů a skladatelem, z jehož pera pochází třeba hudba k filmům Knoflíkáři, Musíme si pomáhat nebo Obsluhoval jsem anglického krále, probrali.

Co nás letos v souvislost s Rokem české hudby a 200. výročím narození Bedřicha Smetany vlastně čeká?

Asi největší přehlídka české hudby u nás i v zahraničí v dějinách Československa i České republiky. Rok české hudby se tentokrát podařilo začít připravovat s větším předstihem, než tomu bylo v minulosti. A také dříve než v jiných letech ministr kultury garantoval, že celá ta práce bude korunována velkou podporou v rámci možností jeho ministerstva. Letošní velké výročí Bedřicha Smetany se nám tak podařilo uchopit komplexněji a možná méně nahodile než v uplynulých desetiletích.

Můžete nám prosím připomenout, jak vlastně Roky české hudby a konkrétně smetanovská výročí v minulosti vypadala?

Rok české hudby je akcí, jež vznikla z oslav 100. výročí narození Bedřicha Smetany v roce 1924. Tehdy šlo jednak o skvělou příležitost tohoto zakladatele české hudby oslavit a jednak to byla výborná možnost prezentace tehdejšího mladého Československa, existujícího šest let, a to směrem dovnitř i ven. Ukázat, kdo vlastně jsme. Pozornost se už tehdy upřela nejen na hudbu Bedřicha Smetany, ale rovněž na hudbu soudobou. Stát se tehdy prezentoval jako moderní, jako někdo, kdo má co říci i dnes, tedy v roce 1924. Tyto oslavy zanechaly hlubokou stopu, dlouho se ale nic dalšího nedělalo. Další příležitostí pro uspořádání něčeho podobného bylo v roce 1954 50. výročí úmrtí Antonína Dvořáka. Tehdy už to začínalo

vypadat, že by se podobné akce mohly konat periodicky. K další z nich ale došlo až v roce 1974, kdy se uskutečnil první Rok české hudby, přímo s tímto názvem. Ta akce měla mnoho pozitivních stránek, zároveň ale šlo o sebe-propagaci tehdejšího režimu, který chtěl navenek ukázat, jak jsme kulturní republika.

V roce 1984 se uskutečnil další Rok české hudby, myslím zatím nejvydařenější. Byl opravdu unikátní, zaznělo tam několik kompletních nastudování oper Bedřicha Smetany a další hudba. Roku 1994 docházelo k takovým zmatkům a pochybám, zda to není nějaká přežitá pro-

BUDE TO ROK ČESKÉ HUDBY, NE POUZE ROK ČESKÉ KLASICKÉ HUDBY. ŘÍKAŤ, ŽE HUDBA JE JEN SMETANA A SPOL. A ALTERNATIVNÍ SCÉNA JE JEN PĚNA DNÍ, POVAŽUJI ZA PŘEŽITÉ.

režimní záležitost, že se žádný Rok české hudby nakonec nekonal. Vyšlo ale najevo, že je to fatální chyba, podařilo se totiž vytvořit značku, která ve světě rezonuje. V roce 2004 a 2014 tak Roky české hudby opět proběhly, byly ale poznamenány určitým chaosem. Rok 2024 nám tak nabízí velkou šanci vrátit se k tomu nejlepšímu.

Jak jste se k Roku české hudby a projektu Smetanazoo dostal vy osobně?

Asi v roce 2017 nebo 2018 mě oslovily město Litomyšl a festival Smetanova Litomyšl s tím, jestli bych nechtěl Rok české hudby a projekt Smetana 200 na rok 2024 připravovat. Zaujal je totiž můj projekt Martinů revisited, který jsem připravil k 50. výročí Bohuslava Martinů na sezónu 2009/2010 a který zaznamenal velký mezinárodní ohlas. Podařilo se nám sestavit výborný tým, který báječně funguje a díky předstihu, který jsem zmínil, jsme měli šanci dopředu jednat s divadly, orchestry i se zahraničními institucemi. A to se teď projevuje, všichni mají dlouhodobě připravené projekty.

Zásluhy si ale mnohdy ani nemůžeme přisvojovat my, například Národní divadlo moravskoslezské a jeho ředitel Jiří Nekvasil si už asi před 10 lety naplánovali, že v roce 2024 představí inscenace všech Smetanových oper, což také udělají a udělali by to i bez jakékoliv další podpory. Tenhle přístup je ale spíše ojedinělý, instituce bývají při plánování opatrnější. Ale i tak, když vláda na návrh ministerstva kultury odsouhlasila na letošní Rok české hudby příspěvek ve výši 200 milionů korun, což je v současné situaci něco mimořádného a máme z toho velkou radost, byli všichni připravení. A jsem moc rád, že vzhledem k tomu, jak byly nastaveny podmínky na přerozdělení grantů, mohla se o ně ucházet prakticky jakákoliv iniciativa.

Předpokládám, že i díky tomu je program Roku české hudby a Smetanazoo tak různorodý...

Od začátku jsme chtěli, aby to byl opravdu Rok české hudby a ne pouze Rok české klasické hudby. Říkat, že hudba je jen Smetana a spol. a alternativní scéna je jen pění dní považují za dlouhým úřadním obřad. Většina budov...

Do celého projektu se nám ale podařilo vtáhnout rovněž školy, které se zabývají Smetanou i Národním obrozením, ale také vědecké instituce. Jedna konference se už uskutečnila, druhá ještě proběhne v září v Olomouci. Ta první byla na téma Smetana a evropská opera, protože ve světě je stále vnímán jako autor jen jedné opery a zbývajících sedm není známo, naším cílem tak bylo ukázat provázanost Smetany s evropským operním světem a úroveň jeho dalších oper. Ta druhá se jmenuje Bedřich Smetana a národní uvědomění a pořádá ji Národní muzeum Praha ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci. Prší na nás přihlášky z celého světa, třeba včera přišla jedna z Kanady, kde chystají tři české opery od Smetany, Dvořáka a Janáčka s klavírem, ale v češtině. Naplňuje mě velkou radostí, že Rok české hudby 2024 není to pyramidální projektem fungujícím shora, ve kterém to, co neprojde přes ústředí, není. Naopak, jde o pyramidální projekt zdola, od široké amatérské a regionální základny až po špičkové akce mezinárodní úrovně.

Čím to je, že je teď o Smetanu takový zájem? Protože když tu otázku ještě rozšířím, kdybych měl jmenovat jen jednoho českého skladatele, řekl bych Smetanu. Proč vlastně?

Je to především kvalitou jeho hudby, která je strhující a obrovsky inspirativní. Také obecnou známostí jeho nejdůležitějších hitů, v České republice myslím neexistuje prakticky nikdo, kdo by neznal „Proč bychom se netěšili“. I genialita Sabinova libreta k Prodané nevěstě hraje velkou roli, většina lidí bude znát „znám jednu dívku, ta má dukáty, má dukáty...“, i kdyby nevěděla, že je to z Prodané nevěsty. Stalo se to součástí naší DNA. Vltavu pozná na světě asi každý, kdo má sluch a hodně lidí ji dokáže i lokalizovat. Že je od Bedřicha Smetany, českého skladatele.

**V DRUHÉ POLOVINĚ
19. STOLETÍ SE
ROZHODNE ZAMĚŘIT**

**SE – A TO JEŠTĚ PŘED
SKONČENÍM TUHÉHO
BACHOVSKÉHO
ABSOLUTISMU, KDY BYL
ČESKÝ VLASTENECKÝ
ŽIVOT ÚPLNĚ V
TROSKÁCH – NA
VYTVOŘENÍ ČESKÉ
NÁRODNÍ HUDBY. TO JE
FRAJEŘINA. ŠEL ZA TÍM A
UDĚLAL TO.**

povazují za uvolnění je přežít. Čapman, většina hudobníků navíc ráda poslouchá jak klasickou, tak populární hudbu. Druhým cílem bylo co nejvíce vtáhnout do našich plánů amatéry, ale ty od slova „amare“, milovat, ne ve smyslu neumětel. Podařilo se tak připravit jednak projekt Proč bychom si netačili, ze kterého mám speciální radost. Zaměřuje se na Smetanu jako na tanečníka a na tvůrce, který etabloval polku v klasické hudbě. Do soutěže, která si na Smetanovy polky vyžádala moderní choreografie, se přihlásilo 100 souborů z celé republiky, 11. května pak bude finále v pražské Arše. Pro tuto soutěž jsme také iniciovali vznik cover verzí Smetanových skladeb, protože si myslím, že největším dokladem úspěchu skladatele je, když je intenzivně vykrádán. A cover verze je velmi inteligentní forma, jak aktualizovat odkaz určitých autorů. Nových verzí Smetanových polek jsme nakonec dostali pět, jedna je lepší než druhá, a můžete si je poslechnout na webových stránkách Smetana200. Ukazují, jak se dá se Smetanovou hudbou zcela soubodně pracovat.

Smetanova výročí i Roky české hudby se promítaly pravidelně rovněž na poštovní známky a do filatelie.

Československo 1934

Československo 1949

Druhou věcí je pak Smetanův životní příběh. V druhé polovině 19. století se rozhodne zaměřit se – a to ještě před skončením tuhého bachovského absolutismu, kdy byl český vlastenecký život úplně v troskách – na vytvoření české národní hudby. To je frajeřina. Šel za tím a udělal to. Dokázal si najít výborné pomocníky. Obrátil se na Franze Liszta, tehdejší obrovskou superstar hudebního světa. Poslal mu svoje skladby a Liszt poznal jeho obří talent. Podporoval ho a doporučil jeho první opusovaný cyklus Šest charakteristických kusů pro klavír k vydání v prestižním Lipském nakladatelství. Navštěvoval ho, zval ho k sobě a představoval ho jiným slavným hudebníkům své doby. Je to jako by se dnes kapela rozhodla, že pošle svou demo nahrávku Rolling Stones a Jagger s Richardsem by se pro ni nadchli a zvali ji jako předkapelu na svůj koncert. Smetana byl naprosto přesvědčený o své hudební výjimečnosti. Ne z nějakého velikášství, ale vnímal věci, které ho napadaly. Zároveň byl jedním z nejlépe hudebně vzdělaných skladatelů své doby, takže také pro jakýkoliv cíl, který si předsevzal, měl odpovídající technické prostředky, tedy to řemeslo. Byl to také velký intelektuál a citový člověk, jeho hudba je tak rovněž velmi citová, což ji také odlišuje od množství dobové produkce. I ta je třeba dobře napsaná, ale když člověk slyší třeba „jsme svoji, jsme svoji“, je to vlastně nádherný popový duet. Do určité míry mu pak myslím pomohlo i to, že po jeho smrti jeho příznivci hlásali Smetanovu výjimečnost a všude o ní psali. Někdy to doznalo až lehce znetvořených rysů, tím narážím třeba na Zdeňka Nejedlého, který byl velkým milovníkem Smetanovy hudby a stejně jako mu prospěl, tak mu uškodil. Mnoha generacím ho znechutil jako oficiálního představitelce toho jediného správného skládání.

Přesto má Zdeněk Nejedlý v Litomyšli pořád sochu...

No a u ní je napsáno, že Litomyšli a kultuře obecně stejně tak pomohl, jako uškodil. To je jediný památník,

kteří jsem dosud viděl, který radní nestrhli, ale zároveň k němu napsali komentář zdůrazňující, že to nebyla ani zdaleka jen ryze pozitivní postava.

Nechci to téma bulvarizovat, ale nepomohla Smetanovi v jeho slávě nakonec i jeho následná hluchota? Nebo to dětské zranění střílným prachem ve tváři, které si s sebou nesl celý život?

O tom zranění se dlouho mcně nevědělo, jde až o výsledky antropologického průzkumu profesora Vlčka a docenta Ramby, který jen krátce před svou smrtí stihl dokončit loni vydanou knihu (Osudná hra Bedřicha Smetany s podtitulem Mistrova celoživotní nemoc ve světle moderní medicíny – pozn. red.), v níž doložil souvislost mezi dětským zraněním Bedřicha Smetany v Jindřichově Hradci, poruchou sluchu a také zasažením mozku a šílenstvím posledních týdnů Smetanova života. To tedy myslím takovou roli nehrálo. Ale konflikty, které měl za svého života, určité roli sehrály. Smetana byl velmi nediplomatický. Byl tak přesvědčený o své výjimečnosti a o svém hudebním přínosu, že si tvořil nepřátele nalevo i napravo. Z jeho původních přátel a příznivců se dokonce nakonec stávali nepřátelé a nepřiznivci. Hluchota každopádně fascinuje lidi, protože si neumí představit, že to pro skladatele – stane-li se mu to v době, kdy už je jako skladatel hotový – skoro žádný problém není. Tu hudbu už slyšíte vnitřním hlasem.

Což asi můžete potvrdit i ze své vlastní skladatelské zkušenosti?

Určitě ano. Nepíšu u klavíru, jen si to u něj ověřuji. Nechci, aby komponovaly prsty, ale hlava. To, že tehdejší hudebníci nevěřili tomu, že hudbu skutečně skládá Smetana a nechávali ji přezkoumávat, mi skutečně hlava nebere. Každý skladatel ví, jakou musíte mít po 50 letech života zvukovou představu. Miluji ale souvise-

jší paradox: teprve hluchota totiž Smetanovi umožnila se na skladbu koncentrovat. Do té doby byl kapelníkem v Pražské operě, dirigoval koncerty a skladatel

v Prozatímním divadle, umígovat koncerty a nanejmenou jako hluchý nemohl. Seděl doma a vytvořil naprostou většinu svého zásadního díla. Díky tomu, a říkám opravdu díky a ne kvůli, že byl jako hluchý doma, to dílo vytvořil. Intenzita jeho tvorby od jeho ohluchnutí, to je vodotrysk. To, co z vnějšku vypadá, jako neštěstí, tak z hlediska tvorby být vůbec nemusí. Kdyby Smetana neměl poruchu sluchu, byl by dál v Prozatímním divadle a měl by na komponování vikendy a pár večerů, léto...

Mám přítom pocit, že jsem se to ještě v hudební výchově učil tak, že skládal DOKONCE I jako hluchý... Přitom skládal HLAVNĚ jako hluchý.

Říkal jste, že úspěšní skladatelé bývají vykrádáni. Jak je to u Bedřicha Smetany? Je pro současnou hudbu inspirativní?

Pro současnou klasickou hudbu je inspirativní spíše jeho postoj. Jeho sebedůvěra, ochota tvrdě pracovat. Protože ta hudba je přece jen stará 150 let, dnes se o hudbě přemýšlí jinak. A z hlediska harmonie a melodie není možné komponovat moderní a progresivní hudbu tak, aby připomínala Smetanu. Inspirativní je ale třeba, pokud jde o intelektuální úroveň jeho rozpracování symfonických básní, světová hudební literatura nezná nic podobné, jako je cyklus šesti symfonických básní *Má vlast*. Navzájem provázaných a opěvujících určitý region a jeho zvyky. Naopak populární a filmová hudba, kde se vědomě pracuje s citací, si z něho ale může brát hodně.

DÍKY A NE KVŮLI, ŽE BYL SMETANA JAKO HLUCHÝ DOMA, TO DÍLO VYTVOŘIL. INTENZITA JEHO TVORBY OD JEHO OHLUCHNUTÍ, TO JE VODOTRYSK.

A pro vás osobně? Je Smetanova hudba inspirací třeba pro vaši práci na filmové hudbě?

Když jsem psal pro Jiřího Menzela hudbu do filmu *Obsluhoval jsem anglického krále*, vysloveně jsme se domluvili – miloval totiž Smetanu, Dvořáka i Martinů nebo francouzskou hudbu 19. století – že při ústřední scéně hostiny habešského císaře zazní citát z *Prodané nevěsty*. Je tam obnaženě a výrazně, skutečně jako vědomý citát. Zafungovalo to výborně a Jiří Menzel to přijal s velkým nadšením. Ten film běžel všude po světě a diváci si ho i díky tomu někdy lokalizují do České republiky.

Kdyby žil Bedřich Smetana později, psal by podle vás filmovou hudbu?

Československo 1951

Československo 1954

Československo 1974

Československo 2004

Myslím, že by psal geniální filmovou hudbu. Každý autor, který umí opery a jevištní tvorbu, musí mít smysl pro dramaturgii. A filmová hudba je minimálně stejně jako o hudbě jako takové o dramaturgickém myšlení – kde se hodí, jakého typu, má být výrazná, nebo nevýrazná... Nejspíš by ho to zajímalo, byl také velký experimentátor. Ostatně o 50 let později zajímala filmová hudba i Martinů, napsal jí pro Mariku nevěrnici Vladislava Vančury. Nevidím důvod, proč by filmová hudba nezajímala Smetanu, byl by v ní úžasný.

Je filmová hudba pokračováním té klasické?

Ano i ne, záleží na tom, v jaké době. Filmová hudba původně vzešla z opery, k němým filmům se hrály na klavír operní směsky, výňatky z Mozarta, Dvořáka, i Smetana byl v tehdejších kinech oblíbeným autorem. Původně to byla exploatace klasické hudby 19. století, filmová hudba tak ale kvůli tomu začala zastarávat. Ve 30. letech začala k filmům vznikat i populární hudba, písničky. Následně začali pro film psát autoři se zázemím v alternativní a popové hudbě, ale už to nedělali jako sérii písniček. Třeba Karel Svoboda je hraniční, jeho filmová hudba je písničková hudba, Tři oříšky pro Popelku, to jsou i písňové hity. Další autoři šli ale spíše za zvukovostí, třeba Hans Zimmer, Jonny Greenwood a další více pracují se soudobou elektronickou hudbou, kterou ani nedokážete zařadit, hranice se stírají. Když to shrnu, klasická hudba dala filmu tvář, potom film v tomto trochu

menších filmů Jana Hřebejka, které mám moc rád, třeba do Kawasakiho růže, jsem napsal hudbu pro komorní ansámbly, třeba jen pro čtyři nástroje. Tam se to blíží, řekněme, tomu liškovskému pojetí hudby. Jiří Menzel po mně vysloveně chtěl symfonickou hudbu, miloval ji. Ale v poslední době se to už u mě posouvá do obecnější roviny, na Slovensku jsme třeba udělali dva filmy s Jurajem Lehotským, v případě filmu Nina je to taková soudobá vážná hudba. Aktuálně se co nejvíce snažím seznámit se soudobou elektronickou hudbou, chtěl bych ji propojit s klasickou hudbou. Přijde mi, že v elektronice se za posledních 15 let odehrála úplná revoluce a je to fascinující.

Když se ale vrátím k našemu hlavnímu tématu, teď píšu hudbu do filmu o Bedřichu Smetanovi. Původně jsem byl jen odborným poradcem, režisér Marek Najbrt si ale u mě nakonec objednal i hudbu. A na první související schůzce jsme se domluvili, že to bude právě současná elektronická hudba. Abychom ji výrazně odlišili od Smetanovy hudby, která tam reálně zaznívá. Bude to jeden z mých prvních filmových elektronických pokusů.

K tomuto rozhovoru jsme se sešli v Institutu Bohuslava Martinů, jehož jste ředitelem. Co tedy Bohuslav Martinů a Bedřich Smetana? Lehce se minulí...

O šest let. Přesně o tolik let jako já s Martinů, narodil jsem se šest let po jeho smrti a Martinů se narodil šest let po Smetanově smrti. Martinů byl každopádně velkým obdivovatelem Smetany, velice ho ctěl. V jeho pozůstalosti se našly třeba jeho úpravy fanfár z Libuše. V raných dílech se se Smetanou, ale také s Dvořákem, vysloveně potkává, je to až takový lehce naivní dialog. Jsou to skladby, které Martinů nijak nepropagoval a nechtěl ani, aby se hrály, byl to výukový materiál. Později se ke Smetanovi několikrát výrazně přihlásil, napsal třeba výběrné články o uvedení Prodané nevěsty v Paříži v roce 1928, což byla akce československého státu k jeho 10. výročí. Martinů psal o kvalitě této hudby, ale zároveň o pomýlenosti toho, co se v centru světové avantgardy představovat skladbou tehdy starou téměř 70 let. V tom se vůbec nespletl. Ale ke Smetanovi měl obrovskou úctu a velmi si považoval třeba toho, že když v době druhé světové války emigroval do Spojených států amerických, vyšla po premiéře jeho první symfonie recenze, která se jmenovala „Důstojný dědic Smetana a Dvořáka“. Byl k nim vázán a i když prožil většinu života v zahraničí, byl velmi hrdý na to, že je český skladatel.

Musím říct, že mě opravdu fascinujete svým přehledem a mírou znalostí. Ale dozvíte se i vy sám, v tomto smetanovském roce o Smetanovi něco nového? Třeba ze související knihy Pavla Kosatíka?

Určitě ano. Pavla jsem oslovil asi před třemi lety s tím, že nám chybí kvalitní smetanovská monografie. On tomu nevěřil, ale když se podíval do literatury, zjistil, že poslední je Holzknechtova monografie ze 70. let a poté vyšla ještě kniha Zdeňka Mahlera, která je z dneš z odborného hlediska nepoužitelná. A tak ho to nesmírně chytlo.

zkostnatěl a pak se začal namlouvat s pop music. Ale ani u toho nezůstal. Naším nejgeniálnějším filmovým skladatelem všech dob byl Zdeněk Liška a u něj už nejde říct, jestli je to víc vážná hudba, nebo popmusic. Je to prostě hudba. I když se bránil tomu, aby se hrála samostatně. Natolik totiž byla jeho hudba spojena s obrazem. Jen na cédéčku je to takový zvláštní tvar.

Což je třeba případ Markety Lazarové...

Třeba. Někde je to až příliš expresivní, někde až moc repetitivní, protože obraz to potřebuje. Kdyby Liška psal hudbu pro koncertní sál, rozhodně něco nezopakuje čtyřicetkrát. Když tedy takovíto géniové pochopili ducha filmové hudby, vzali si to nejlepší z klasiky i ze soudobé popmusic. To je třeba také případ té fantastické hudby k tomu absolutně nesnesitelnému seriálu Třicet případů majora Zemana. Je to hudba, která ten seriál převyšuje na míle.

Jak byste popsal svůj přístup ke komponování filmové hudby? Nejsem odborník, ale mám pocit, že vy spíše navazujete na ten klasický styl...

Určitě tomu tak do této doby bylo. Je to moje zázemí, pocházím ze světa klasické hudby. I když můj první film byl paradoxně jiný, to byli Knoflikáři. Ten snímek mi připomínal francouzskou novou vlnu 60. let a podobně jako v ní jsme využili jazzovou hudbu. Mým druhým filmem bylo Musíme si pomáhat, tam šlo o symfonickou hudbu. A i další nabídky byly podobné. Do některých

VELMI SE TĚŠÍM I NA PROJEKTY NÁRODNÍHO DIVADLA MORAVSKOSLEZSKÉHO V OSTRAVĚ, PROTOŽE VIDĚT BĚHEM DEVĚTI DNŮ CHRONOLOGICKY ZA SEBOU VŠECH OSM DOKONČENÝCH OPER BEDŘICHA SMETANY SE MI ZA MÉHO ŽIVOTA UŽ NIKDY NEPODAŘÍ.

ta knížka bude ve své kategorii hitem. Smetanu dokázal uchopit jako živého, vášnivého, zajímavého a chytřejšího chlapa. Zrovna nedávno jsem četl kapitolu Smetana a sex. Famózní. O Smetanově nemožnosti fungovat bez citů a bez žen, stranou jakéhokoliv bulváru. Doufám, že tuto knihu pokřtíme v červnu na Smetanově Litomyšli.

A na závěr, na co se vy v tom letošním smetanovském roce nejvíce těšíte?

Třeba na festival Concentus Moraviae s podtitulem Metamorfózy, který představí na Moravě a poté v dalších evropských zemích během více než 100 koncertů Smetanu v kontextu jeho doby. Jeho hudba tak zazní tak, jak ji poznávali lidé ve Smetanově době, ještě před vynálezem reprodukcí techniky. Většina posluchačů neznala třeba Vltavu v její původní orchestrální podobě, ale z úpravy například pro jeden nebo dva klavíry nebo pro smyčcové kvarteto. Bude to fascinující procházka světem konce 19. a začátku 20. století do vynálezu rozhlasu a masového rozšíření gramofonového průmyslu. Velmi se těším i na projekty Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, protože vidět během devíti dnů chronologicky za sebou všech osm dokončených oper Bedřicha Smetany se mi za mého života už nikdy nepodaří. Nesmírně se těším také na projekty České filharmonie, zejména zakončení Roku české hudby, které proběhne v prosinci v Carnegie Hall v New Yorku. Těším se samozřejmě na Smetanovu Litomyšl, letos bude výjimečná. Také na ten film o Smetanovi, Marek Najbrt ho pojal také jako živého a výjimečného člověka. Bude uveden na podzim. Těším se na vydání všech knih a sborníků. Třeba Institut Bohuslava Martinů připravuje kritické vydání všech libret jevištních děl Bohuslava Martinů, což myslím nastartuje absolutní renesanci jeho jevištních děl, baletů a oper. Tohle všechno jsou věci, na které se těším úplně nejvíce.

A s každou novou kapitolou, kterou mi Pavel posílá k opo-
nentuře, se vlastně dozvídám něco nového. Myslím, že

ale těším se i na všechno ostatní, nechci bycn opome-
nout vůbec nic. Chci si to vysloveně užít! *

[« zpět na začátek](#)

© NEWTON Media, a. s., tel.: +420 225 540 801-2, www.anopress.cz, obchod@anopress.cz